

JOGG HELLEVOETSLUIS

2014 – 2016

JOGG

Jongeren Op Gezond Gewicht

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Achtergrond	4
2.1. Gezondheidsbevordering	4
2.2. Integrale aanpak	4
3. Probleemstelling	5
4. Doelstelling	6
5. Oplossingen	7
5.1. Wat is JOGG?	7
5.2. Hoe werkt de JOGG-aanpak?	7
5.3. Waarom JOGG in onze gemeente?	8
5.4. Onze gemeente kiest voor JOGG!	8
5.5. Afweging	9
5.6. Middelen	9

1. Inleiding

Een gezonde jeugd. Dat is wat we willen. Overgewicht is echter een groeiend probleem onder jongeren. Het bestrijden van overgewicht is één van de speerpunten van ons volksgezondheid en sportbeleid. Er lopen daarom al veel projecten en interventies gericht op gezonde voeding en voldoende bewegen. Onze aanpak om overgewicht bij onze jeugd te verminderen staat dus al behoorlijk, maar er is behoefte aan een meer integrale aanpak. De JOGG aanpak is een aanpak die bewezen effectief is om de stijging van overgewicht bij jongeren om te zetten in een daling. JOGG staat voor Jongeren op Gezond Gewicht. Dit is een beweging waarbij iedereen in de stad, dorp of wijk zich inzet om gezond eten en bewegen voor jongeren gemakkelijk en aantrekkelijk te maken. Jongeren (0 tot 19 jaar), hun ouders en hun omgeving staan hierbij centraal. Binnen de JOGG-aanpak werken overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties samen aan een gezonde omgeving voor de jeugd. De aanpak is gebaseerd op een succesvolle aanpak in Frankrijk en wordt inmiddels ook in Nederland met succes ingezet.

JOGG is geen nieuw initiatief om kinderen en jongeren tot een gezonde leefstijl te bewegen. De aanpak haakt in op de bestaande structuur waarin lopende interventies en activiteiten zijn in te passen. Het is een aanpak die samen met andere partijen wordt opgezet, uitgevoerd wordt voor een lange periode en als paraplu zorgt voor de onderlinge samenhang. Omdat er in onze gemeente al een structuur staat om overgewicht bij de jeugd aan te pakken heeft de JOGG-aanpak ook een grote kans van slagen.

2. Achtergrond

2.1. Gezondheidsbevordering¹

De overheid heeft een centrale taak in gezondheidsbevordering. Op lokaal niveau heeft de gemeente een wettelijke taak in het beschermen en bevorderen van de gezondheid van haar burgers. Daarnaast heeft de gemeente een taak in het formuleren van een integraal gezondheidsbeleid. Ons volksgezondheidsbeleid staat verwoord in de nota 'Gelukkig Gezond'. Eén van de speerpunten uit dit beleid is overgewicht. Specifieke doelgroepen daarbij zijn onder meer kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot 19 jaar. Op lokaal niveau zijn er veel mogelijkheden voor het voorkomen en terugdringen van overgewicht. Een succesvolle methode voor de aanpak van overgewicht bij de jeugd is de JOGG-aanpak gebleken. JOGG staat voor Jongeren Op Gezond Gewicht. De aanpak is gebaseerd op de in Frankrijk succesvolle methode Ensemble Prévenons l'Obésité Des Enfants (EPODE), oftewel "laten we samen overgewicht bij kinderen aanpakken". De resultaten van EPODE zijn opmerkelijk. In de tien pilot-steden daalde het percentage kinderen met overgewicht of obesitas – ook in de achterstandswijken – tegen de landelijke trend in. Het Franse voorbeeld krijgt inmiddels internationaal navolging in België, Spanje, Griekenland, Australië en Mexico en sinds 2010 in Nederland. Momenteel zijn er 21 JOGG-gemeenten.

2.2. Integrale aanpak

Het stimuleren van voldoende beweging en goede voeding zijn belangrijke factoren in de aanpak van overgewicht. In de laatste jaren is het inzicht gegroeid dat dit een aanpak vergt die verder gaat dan enkel volksgezondheidsbeleid. Ook op andere beleidsterreinen (sport, onderwijs, welzijn) is gezondheid onderdeel van het beleid. Dit betekent niet dat er extra maatregelen nodig zijn. De JOGG-aanpak maakt duidelijk dat de winst vooral zit in het verbinden van projecten en activiteiten op meerdere beleidsterreinen, zodat een integrale en sluitende aanpak ontstaat. Jongeren denken en handelen vanuit een dagelijks leefpatroon. Het is van belang om vanuit meerdere disciplines (onderwijs, sport, welzijn, volksgezondheid) naar dit patroon te kijken en bestaande projecten hierop af te stemmen.

---

¹ Deze paragraaf kan ook heel goede vervangen worden: bijvoorbeeld over sport, WMO of jeugdbeleid.

3. Probleemstelling

Het aantal kinderen met overgewicht en obesitas neemt wereldwijd toe. Dit geldt ook voor Nederland. Overgewicht bij kinderen leidt nu en later tot gezondheidsproblemen. Bijna tweederde van de kinderen die op jonge leeftijd overgewicht heeft, krijgt op latere leeftijd te maken met ziekten, zoals hart- en vaatziekten, diabetes type 2 en verschillende vormen van kanker. In 2010 had ruim 13% van de jeugd overgewicht. Van het percentage jeugdigen met overgewicht in 2010 had ruim 3% obesitas (CBS, 2011).

In onze gemeente heeft bijna 1 op de 5 van de 4- tot en met 6-jarigen (ernstig) overgewicht. Van de 10- tot 11-jarigen heeft 13% (ernstig) overgewicht en van de 13- tot en met 17 jarigen is dit 8%. Het percentage inwoners met (ernstig) overgewicht loopt op met de leeftijd; van bijna de helft van de 16- tot 55-jarigen tot 60% van de 55 plussers. Hoewel het percentage inwoners met overgewicht hoog is, wijkt het niet af van de andere gemeenten in de Zuid-Hollandse eilanden. Over het algemeen geldt dat overgewicht vaker voorkomt bij mannen en obesitas vaker bij vrouwen (Bron: Gezondheid in Kaart, GGD 2010)

In onze gemeente wordt sinds een aantal jaar door verschillende partijen al actief gewerkt aan het verminderen van overgewicht, onder meer door de gemeente, GGD, sportbureau, fysiotherapeuten, diëtisten, etc. Er lopen diverse projecten, interventies en activiteiten gericht op het terugdringen van overgewicht bij de jeugd. De huidige structuur om overgewicht bij de jeugd aan te pakken staat dus al behoorlijk, maar er is een meer integrale aanpak gewenst. De huidige initiatieven en interventies worden nog te versnipperd, kortdurend en/of niet in samenhang uitgevoerd. Verder beperkt het tegengaan van overgewicht zich voornamelijk tot de beleidsterreinen volksgezondheid en sport. Meerdere beleidsterreinen zouden kunnen bijdragen aan het behalen van gezondheidseffecten op het gebied van overgewicht. Een integrale aanpak met daarbij ook de betrokkenheid van bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, het onderwijs en zorgverleners is wenselijk om de aanpak van overgewicht bij kinderen en jongeren tegen te kunnen gaan.

4. Doelstelling

Een gezonde jeugd die opgroeit in een gezonde omgeving met volop kansen voor voldoende bewegen en goede voeding, dat is wat wij willen bereiken! De doelgroep is de jeugd van 0 tot 19 jaar. Wij willen bereiken dat kinderen en jongeren met overgewicht leren hun leefstijl aan te passen, zodat het overgewicht blijvend afneemt. Wij willen jongeren en degenen die betrokken zijn bij het opgroeien (ouders, verzorgers, scholen, verenigingen, bedrijven etc.) bewust maken van de gezondheidsrisico's van overgewicht. Op deze manier realiseren wij een daling van het overgewicht.

Veel van de factoren die van invloed zijn op gezondheid zijn niet direct vanuit volksgezondheidsbeleid te beïnvloeden. Hiervoor zijn ook maatregelen nodig vanuit andere beleidsterreinen, zoals sport en bewegen, onderwijs, jeugd, participatie, zorg en welzijn, economische zaken, wonen, milieu, ruimtelijke ordening, beheer en inrichting van de omgeving, etc.. En andersom kan gezondheid een bijdrage leveren aan de doelstellingen van andere beleidssectoren. Zo kunnen gezonde kinderen beter leren en is een gezonde, groene omgeving een belangrijke factor voor gezinnen en bedrijven om zich te vestigen. Ook willen we door middel van het betrekken van maatschappelijke en particuliere partners een sluitende aanpak realiseren. Hiermee bereiken wij dat de huidige interventies en initiatieven meerjarig en meer in samenhang worden uitgevoerd.

5. Oplossingen

5.1. Wat is JOGG?

JOGG is onderdeel van het Convenant Gezond Gewicht waarin 27 landelijke (koepel-) organisaties zijn verenigd. JOGG is de beweging waarbij iedereen in stad, dorp of wijk zich inzet om gezond eten en bewegen voor jongeren gemakkelijk en aantrekkelijk te maken. Het doel is de stijging van overgewicht en obesitas om te zetten in een daling. JOGG maakt gezond eten en bewegen voor jongeren gemakkelijk, aantrekkelijk en vanzelfsprekend. Jongeren (0 tot 19 jaar), ouders en hun omgeving staan centraal. Het is een lokale, intersectorale en duurzame aanpak waarin voldoende bewegen en gezonder eten de norm wordt.

5.2. Hoe werkt de JOGG-aanpak?

Met de JOGG-aanpak kan het stimuleren van gezond gewicht effectief en efficiënt worden uitgevoerd. In een JOGG-gemeente werken partijen samen om gezond gewicht, als onderdeel van een gezonde leefstijl te bevorderen. Partijen kunnen afkomstig zijn uit onderwijs, zorg, welzijn, wonen (sociale en fysieke omgeving), levensmiddelenaanbod, sport, recreatie en media. Deze samenwerking resulteert in een meerjarig programma met allerlei acties zoals meer aandacht voor voeding en beweging op school, betere sport- en speelvoorzieningen en voorlichting aan ouders. De kracht zit in een gezamenlijke aanpak en een duidelijk aansprekende boodschap. Op school, op straat, in de supermarkt, maar ook thuis wordt het niet alleen leuker, maar ook makkelijker om gezonder te leven.

De JOGG-aanpak is gebaseerd op vijf pijlers:

1. **Politiek-bestuurlijk draagvlak**
Gezond gewicht, als onderdeel van een gezonde leefstijl, heeft een belangrijke plaats in het collegeprogramma. Burgemeester en wethouders zijn enthousiast, bekend met en betrokken bij de JOGG-beweging.
2. **Publiek-private samenwerking**
Lokale bedrijven zijn nauw betrokken bij de JOGG-aanpak. Zo denken ze bijvoorbeeld mee in het projectteam, leveren ze communicatiekracht en/of dragen zij financieel bij aan activiteiten.
3. **Sociale marketing**
'Gezondheid verkopen als een mooie spijkerbroek', daar draait het om bij sociale marketing. Een JOGG-gemeente past de principes van sociale marketing toe op de lokale situatie. Dit resulteert in activiteiten die aansluiten bij de belevingswereld van de doelgroep.
4. **Wetenschappelijke begeleiding en evaluatie**
Een JOGG-gemeente gebruikt de meest effectieve interventies en meet het effect hiervan. Daarnaast wordt het proces gemeten en waar nodig bijgestuurd. Uiteraard wordt ook de BMI van de kinderen gemeten.
5. **Verbinding preventie en zorg**
Deze pijler is uniek voor de Nederlandse JOGG-aanpak. In een JOGG-gemeente signaleren (zorg)professionals overgewicht in een vroeg stadium. De zorg is goed op elkaar afgestemd en jongeren die zorg nodig hebben komen direct op de juiste plek terecht.

Deze uitgangspunten vormen een verbreding en versterking van de meer 'traditionele' vorm van gezondheidsbeleid. Het bestaande beleid op overgewichtbestrijding wordt niet vervangen door JOGG, maar het krijgt binnen JOGG verder vorm en wordt versterkt. Dit kan gebeuren door bestaande activiteiten binnen een integrale aanpak te plaatsen, het verbinden met andere beleidsterreinen en het betrekken van andere partijen.

5.3. Waarom JOGG in onze gemeente?

Wij denken met deze lokale, meerjarige, intersectorale, duurzame en samenhangende aanpak onze doelen beter te kunnen bereiken. De JOGG-aanpak is een aanpak die bewezen effectief is om de stijging van overgewicht bij jongeren om te zetten in een daling. De kracht zit in de gezamenlijke aanpak en een eenduidige aansprekende boodschap. De aanpak haakt in op de bestaande structuur, waarin lopende interventies en activiteiten zijn in te passen. Het is een aanpak die samen met andere partijen wordt opgezet, uitgevoerd wordt voor een lange periode en als paraplu zorgt voor samenhang tussen de verschillende interventies en activiteiten. De JOGG-aanpak kan voor onze gemeente winst opleveren in termen van meer integraliteit in de aanpak en een impuls voor de aanpak van overgewicht in zijn algemeenheid.

5.4. Onze gemeente kiest voor JOGG!

In onze gemeente staat al een behoorlijke structuur om overgewicht aan te pakken. Er loopt een groot aantal projecten gericht op het terugdringen van overgewicht bij de jeugd. We willen de huidige aanpak verder uitbreiden naar andere beleidsvelden en maatschappelijke en private partners betrekken bij de aanpak van overgewicht bij de jeugd.

Met de uitbreiding naar andere beleidsvelden en het betrekken van maatschappelijk en private partijen willen we meer succes gaan boeken op de bestrijding van overgewicht bij jongeren. De JOGG-aanpak sluit hier mooi bij aan. JOGG is geen nieuwe interventie of een nieuw project. JOGG verbindt, versterkt en verduurzaamt alle acties en activiteiten die in de gemeente plaatsvinden en kan waar nodig worden uitgebreid of verbeterd.

Wij willen ons meerjarig inzetten voor een gezonde jeugd en sluiten ons daarom aan bij JOGG. Hiervoor voldoen wij aan de volgende voorwaarden:

- Wij gaan een verbinding aan voor minimaal drie jaar.
- Wij stellen een plan van aanpak op volgens de JOGG-aanpak.
- Wij stellen een lokale projectleider aan.
- Wij zijn bereid onze kennis te delen.

Om de aansluiting te bekrachtigen sluiten wij een samenwerkingsovereenkomst met het landelijk JOGG-bureau, zodat met de uitvoering kan worden gestart.

Na ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst gaan wij de komende maanden aan de slag met het uitwerken van de JOGG-aanpak in onze gemeente. Een eerste vereiste is het opstellen van een plan van aanpak volgens de JOGG-aanpak. In het plan van aanpak komen de vijf pijlers expliciet terug en verder gaat dit plan in op de volgende onderdelen: doelgroep- en wijkkeuze, meetbare doelstellingen, draagvlak, betrekken van private partijen, bestaande activiteiten, interventies en andere initiatieven, sociale marketing, van inzichten naar activiteiten, optimaliseren keten preventiezorg, wetenschappelijk begeleiding en evaluatie, communicatie, planning en financiën. In het plan van aanpak wordt ook duidelijk wat onze ambitie met JOGG is. Dit in verband met de benodigde middelen en inzet. Het plan van aanpak is binnen drie maanden na het ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomst gereed.

Eén van de belangrijkste pijlers van JOGG is een goede publiek-private samenwerking. In de afgelopen maanden hebben wij dit project met stichting PUSH en Sportservice Zuid-Holland besproken. Deze partijen staan achter de JOGG-aanpak en willen daarin met ons samenwerken. Er wordt een projectleider aangesteld die is ondergebracht bij stichting PUSH. Deze projectleider zal samen met de gemeente, Sportservice Zuid-Holland, GGD en nader te bepalen partijen, aan de slag gaan met het opstellen van een plan van aanpak.

5.5. Afweging

Voor onze gemeente geldt dat de JOGG-aanpak een versterking van de aanpak van overgewicht bij jongeren is. Dit komt omdat de aanpak:

- uitgaat van een breed bestuurlijk draagvlak in combinatie met het leggen van nieuwe verbindingen op uitvoerend niveau;
- aanknopingspunten biedt voor samenwerking met vele gemeentelijke beleidsterreinen, wat de effectiviteit van het programma vergroot;
- de private sector betreft bij de bestrijding van overgewicht;
- een landelijke basis heeft, wat het netwerk en draagvlak vergroot;
- gebruik maakt van nieuwe methoden op het gebied van sociale marketing waardoor jongeren beter worden bereikt;
- een Nederlandse variant is van het bewezen effectieve Franse programma 'EPODE'.

5.6. Middelen

Met het tekenen van de samenwerkingsovereenkomst wordt uitgesproken dat de gemeente Hellevoetsluis meedoet aan JOGG voor een periode van drie jaar. Jaarlijks betaald de gemeente Hellevoetsluis een bedrag van € 5.000,- aan het landelijk JOGG-bureau. Hiervoor leveren zij:

- advies en kennis bij opzetten én uitvoeren van het plan van aanpak
- trainingen en handleidingen op de 5 JOGG-pijlers, met vervolg-op-maat
- ondersteuning bij de verbinding van publieke en private partners binnen de gemeente
- intervisie tussen projectleiders
- 40 dagen ondersteuning vanuit het JOGG-bureau
- ondersteuning op het gebied van communicatieadvies en uitleen van communicatiematerialen
- lokale versnelling door (nationale) bekendheid.

Voor het leveren van een projectleider zal er een subsidierelatie worden aangegaan met stichting PUSH voor een periode van drie jaar. Jaarlijks verstrekt de gemeente Hellevoetsluis een subsidie van € 20.000,- voor de inzet van 0,4 fte projectleider. De projectleider schrijft het plan van aanpak, legt verbindingen, betreft publieke en private partijen, zet een duurzame samenwerkingsstructuur op, etc.

Het onderzoeks- en activiteitenbudget dient gevormd te worden met de opbrengsten vanuit het bedrijfsleven. Daarbij zal er zoveel mogelijk worden aangesloten op de bestaande projecten die gericht zijn op een gezonde jeugd in een gezonde omgeving (o.a. gezondheidsinterventies, sportstimulering, onderwijs- en welszijnsprojecten).

De bijdrage van GGD bestaat uit reguliere capaciteit op de gebieden gezondheidsbevordering, epidemiologie, beleid en communicatie alsmede ondersteunende activiteiten en inzet hun netwerk.

JOGG zal in het begin een investering in tijd en middelen vergen om alle partijen aan het programma te verbinden en gezamenlijk een koers te bepalen. Daarna zal het meer geld op gaan leveren, waarbij er meer wordt bereikt met gelijkblijvende middelen.